

Motivation Enhancement Program for Vocational Education of 3rd Year High School Students

Kanchit Srikullakorn, Paisarn Worakham and Aran Suikradeung

Doctor of Philosophy (Research and Evaluation Education), Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: chitkan4@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-1347-2677>

E-mail: paisarn.wo@rmu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-3205-4265>

E-mail: joeedu@rmu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-0036-4069>

Received 05/10/2024

Revised 09/10/2024

Accepted 09/11/2024

Abstract

Background and Objective: Research on the motivation enhancement program for vocational education of secondary school students is a process that helps develop students in many dimensions, especially in terms of understanding about the future of education, which is important in responding to the demand of the labor market that requires personnel with specialized careers. This research aims to 1) develop a motivation enhancement program for vocational education of secondary school students in grade 3, and 2) study the quality of the motivation enhancement program for vocational education of secondary school students in grade 3.

Research Methodology: Research and development were used. The sample group was 250 students of Chumsaengchanuthit School, Chumsaeng District, Nakhon Sawan Province, by purposive sampling. The target group consisted of 1) experts in psychology, 2) experts in program development, 3) experts in curriculum and teaching to enhance motivation in vocational education, 4) experts in research and evaluation, and 5) experts in education management, totaling 9 people. The research instruments were a vocational education motivation scale and a satisfaction questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and the Dependent Samples t-test.

Results: 1) The motivation enhancement program for vocational education The researcher's motivation development program for vocational education motivation of Mathayom 3 students consisted of 6 components as follows: Part 1: Principles and rationales of the program to enhance motivation for vocational education is the development of 5 mental dimensions: (1.1) perception (1.2) response (1.3) appreciation (1.4) organization (1.5) character building; Part 2: Program objectives; Part 3: Program content; Part 4: Activities to develop motivation for vocational education; Part 6: Measurement and evaluation, quality assessment by experts. 2) The results of the pre- and post-test motivation of the target group participating in the program to enhance motivation for vocational education of Mathayom 3 students were significantly different at the .05 level, and the students' satisfaction with the motivation enhancement program. In the vocational education of Mathayom 3 students, overall, students were very satisfied.

Conclusion: The research results on the motivation enhancement program for vocational education of Mathayom 3 students consisted of 6 main parts: principles, objectives, content, activities, measurement, and evaluation. It was found that the motivation of students before and after participating in the program was significantly different at the .05 level, and students were very satisfied.

Keywords: Program; Motivation to Study; Vocational; Grade 3 Students

โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ครรชิต ศรีกุลกร, ไพศาล วรคำ และอรัญ ชูกระเดื่อง

หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การวิจัยโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการพัฒนานักเรียนในหลายมิติ โดยเฉพาะในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอนาคตทางการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่ต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านอาชีพ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อศึกษาคุณภาพของโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย: ใช้การวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนชุมแสงชนูทิศ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 250 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างโปรแกรม 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการวิจัยและประเมินผล และ 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบวัดแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Dependent Samples t-test

ผลการวิจัย: 1) โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้วิจัยประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและเหตุผลของโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพเป็นการพัฒนาด้านจิตพิสัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1.1) ด้านการรับรู้ (1.2) ด้านการตอบสนอง (1.3) ด้านการเห็นคุณค่า (1.4) ด้านการจัดระบบ (1.5) ด้านการสร้างลักษณะนิสัย ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของโปรแกรม ส่วนที่ 3 เนื้อหาสาระของโปรแกรม ส่วนที่ 4 กิจกรรมพัฒนาเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ ส่วนที่ 6 การวัดและประเมินผล ประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2) ผลการทดสอบแรงจูงใจก่อนและหลังของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วม โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

สรุปผล: ผลการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 6 ส่วนหลัก ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม การวัดผล และการประเมินผล พบว่า แรงจูงใจของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ: โปรแกรม; แรงจูงใจในการศึกษา; สายอาชีพ; นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรก ของไทยที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนชาวไทย ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ มาตรา 10 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ไม่น้อยกว่า 12 ปี ต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” เพื่อเป็นการตอบสนอง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ จึงต้องมารวมกันเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2546 โดยมีหน้าที่ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผลจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับโครงสร้างการบริหารราชการ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การประเมินผลความสำเร็จในการนํานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการลงสู่การปฏิบัติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 การขับเคลื่อนงานแนะแนว ในสถานศึกษาและสร้างเสริมสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาพื้นฐานเพื่อการศึกษาต่อและการมีงานทำ และส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ เช่น แหล่งเรียนรู้ของเศรษฐกิจพอเพียง ธนาคารโรงเรียน สหกรณ์โรงเรียน เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนสำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ซึ่งผู้เรียนที่จบการศึกษาชั้น ม. 1-3 จำนวน 1,503,924 คน ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ สมรรถนะ หรือทักษะอาชีพด้านต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพ จำนวน 1,405,264 คน คิดเป็นร้อยละ 93.44 และผู้เรียนที่จบการศึกษาชั้น ม. 4-6 จำนวน 841,717 คน ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ สมรรถนะ หรือทักษะอาชีพด้านต่างๆ เพื่อการประกอบอาชีพ จำนวน 775,666 คน คิดเป็นร้อยละ 92.15 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564: 18-19)

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2566: 74-75) กล่าวไว้ว่า จากสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีที่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมเมือง ชนบทมีความแตกต่างกันส่งผลให้ประชากร ในสังคมจำเป็นต้องปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใกล้บ้าน มีมาตรฐานการศึกษาทัดเทียมกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสามารถเทียบโอนรายวิชาระหว่างสถานศึกษาได้ ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้ดำเนินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ซึ่งได้ปรับแนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนสายสามัญในสถานศึกษาประเภทโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียน ในพระราชดำริส โดยมีสถานศึกษา จำนวน 129 แห่ง และผู้เรียน จำนวน 7,101 คน เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตได้ และทำงานในท้องถิ่นตามความถนัดและความสามารถของตนเอง มีความมั่นคงในอาชีพอย่างยั่งยืน เสริมสร้างความมั่นคงให้กับตนเอง ครอบครัว และประเทศต่อไป

การเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากมีการศึกษา พบว่า การมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเลือกเส้นทางอาชีพของนักเรียน (Klein, 2018) การพัฒนาโปรแกรมที่สามารถกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในการเลือกศึกษา ต่อในสายอาชีพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้การพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้าง แรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพยังช่วยลดปัญหาความขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะเฉพาะทางในภาค อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเติบโตของเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศ (Parker and Field, 2022, pp. 77-78) การส่งเสริมการศึกษาสายอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพจึงสามารถ ช่วยให้ระบบการศึกษาและตลาดแรงงานสามารถตอบสนองต่อความต้องการในอนาคตได้ดีขึ้นจากประเด็น ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในวงการศึกษามีความสนใจศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจาก ตระหนักถึงความสำคัญของโปรแกรมอย่างยั่งยืนในด้านการสนับสนุนการตัดสินใจที่มีข้อมูลของนักเรียนและการพัฒนาทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัยและแหล่งวิชาการต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษา ต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเสริมสร้าง

แรงจูงใจให้นักเรียนมีคุณลักษณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความหมายของโปรแกรม

คำว่า Program มีนักวิชาการภายในประเทศและต่างประเทศได้ให้ความหมายของโปรแกรมไว้ ดังนี้ ชัชวาลย์ ยอดมัน (2565: 49) โปรแกรม หมายถึง กระบวนการในการจัดการศึกษาที่จัดขึ้น ทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาวเพื่อพัฒนาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องโปรแกรมหรือกลุ่มเป้าหมายได้ประโยชน์ในเรื่องนั้น โดยรูปแบบของโปรแกรมเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลเกิดการพัฒนา โดยโปรแกรมจะต้องมีรายละเอียด ของแนวการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ได้มากที่สุด โดยที่ผู้สร้างโปรแกรมการอาจะเรียกโปรแกรมต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายหรือลักษณะ ของโปรแกรมที่วางไว้

Boone (1992) ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพ หมายถึง ผลของความร่วมมือระหว่างผู้เข้าร่วมโปรแกรมกับผู้พัฒนาโปรแกรมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ ความต้องการ การวางแผน การสร้างแผนการจัดการกิจกรรมการปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ การประเมินผล รายงานผล และความรับผิดชอบต่อโปรแกรม

Rogers (2000) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีโปรแกรมเป็นการสร้างโมเดลที่เป็นไปได้เกี่ยวกับโปรแกรมถูกคาดหวังว่าจะทำงานอย่างไรเพื่อที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งนักประเมินจะใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินและใช้มาตรฐาน (Benchmark) ในการตัดสินประสิทธิผลของโครงการ

สรุปได้ว่า โปรแกรม หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาเป้าหมาย โดยมีรายละเอียด ของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ กิจกรรมที่ส่งเสริม การพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบเน้นการพัฒนาทางวิชาชีพผ่านความร่วมมือของผู้เข้าร่วมและผู้พัฒนา โปรแกรมเป็นโมเดลที่คาดว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการและใช้ในการประเมินประสิทธิผล

2. แนวคิดบทบาทของครูการเสริมแรงจูงใจแก่นักเรียน

Deci and Ryan (2000) ได้พัฒนาแนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจด้วยตนเอง (Self-Determination Theory) ซึ่งเน้นความสำคัญของแรงจูงใจที่มาจากภายใน (Intrinsic Motivation) แรงจูงใจภายในเกิดขึ้น เมื่อบุคคลรู้สึกว่าการกระทำใดๆ นั้น มีคุณค่าและสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง Deci and Ryan เสนอว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความต้องการทางด้านการรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy), ความสามารถ (Competence) และความสัมพันธ์ (Relatedness) ครูสามารถส่งเสริมแรงจูงใจภายในโดยให้โอกาสนักเรียนในการเลือกและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ เช่น การให้นักเรียนเลือกหัวข้อที่สนใจในการทำโครงการ การออกแบบกิจกรรมที่ท้าทายแต่สามารถทำได้เพื่อให้นักเรียนรู้สึกถึงความสำเร็จและพัฒนาตนเอง

Dweck (2006) อธิบายถึงความเชื่อที่นักเรียนมีต่อตนเองในการเรียนรู้ Dweck แบ่งกรอบความคิดของนักเรียนออกเป็นสองประเภท คือ “Fixed Mindset” ซึ่งเชื่อว่าความสามารถเป็นสิ่งที่ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และ “Growth Mindset” ซึ่งเชื่อว่าความสามารถสามารถพัฒนาได้ผ่านความพยายาม ครูมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม “Growth Mindset” โดยการสนับสนุนให้นักเรียนเห็นว่าความล้มเหลวเป็นโอกาสในการเรียนรู้และเติบโต การให้ความสำคัญกับความพยายามและการพัฒนา ทักษะใหม่ๆ มากกว่าการ

มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์จะช่วยให้แก่นักเรียนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง Marzano (2007) อธิบายว่าครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจของนักเรียนผ่าน การใช้กลยุทธ์การสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของนักเรียน ครูควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน การใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการสร้างสภาพแวดล้อม ที่ปลอดภัยและสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้แก่นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองได้รับการสนับสนุนและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การเสริมแรงจูงใจให้แก่นักเรียนเป็นหน้าที่สำคัญของครูที่มีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สนับสนุนความเชื่อมั่นในตนเองและความต้องการของนักเรียน ครูควรส่งเสริมความคิดที่นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถของตนเองได้ผ่านความพยายาม พร้อมกับให้ข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจนเพื่อให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ การใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลายและการสร้างแรงจูงใจจากภายในยังช่วยให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดแนวทางการศึกษาหรือโครงสร้างโปรแกรมในการเสริมสร้างแรงจูงใจการศึกษา ต่อสายอาชีพขั้นตอนนี้เป็นการศึกษา เอกสาร งานวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้แนวทางการเสริม สร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพและถอดบทเรียนจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.1 ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงจูงใจ และการศึกษาต่อสายอาชีพและการประกอบอาชีพ

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา จำนวน 2 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 คน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านด้านจิตวิทยาการเสริมสร้างแรงจูงใจ จำนวน 2 คน รวม จำนวน 6 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Bloom (1956) (Instructional Model Based on Bloom's Affective Domain) มีกระบวนการ เรียนการสอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นรับรู้ (Receiving) 2) ขั้นตอบสนอง (Responding) 3) การเห็นคุณค่าหรือสร้างค่านิยม (Valuing) 4) จัดระบบค่านิยม (Organization) 5) การสร้างลักษณะนิสัย

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ โดยการนำผลจากการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพและประเมิน ความเหมาะสมของโปรแกรมโดยการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พร้อมตรวจสอบ คุณภาพโปรแกรม โดยมีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในระยะนี้ 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างโปรแกรม จำนวน 2 คน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนในการเสริมสร้างแรงจูงใจ ในการศึกษาต่อสายอาชีพจำนวน 2 คน 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 1 คน และ 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน รวม 9 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผลของโปรแกรม 2) จุดมุ่งหมายของโปรแกรม 3) แนวคิดทฤษฎีของโปรแกรม 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) กิจกรรมของโปรแกรม และ 7) การวัดและประเมินผล

ระยะที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้พัฒนาขึ้นมีขั้นตอน ดังนี้

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ นักเรียนโรงเรียนชุมแสงชนูทิศ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนทั้งสิ้น 250 คน การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีความสนใจและสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การทดลองใช้โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) (ไพศาล วรคำ, 2559: 142)

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

แรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ประกอบด้วย

1. โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย นักเรียนโรงเรียนชุมแสงชนูทิศ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือของความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้บริหารสถานศึกษา
2. ประสานงานกับผู้ร่วมสังเกตการณ์วิจัย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนิน การสอนโดยจัดประชุมชี้แจงแนวคิด หลักการของโปรแกรม รวมทั้งอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรม ของโปรแกรม สื่อ และวิธีการประเมินผล
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ประเมินผลการจัดกิจกรรม ก่อนอบรม ระหว่างการอบรม และประเมินหลังการอบรม โดยใช้แบบวัดแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลจากการทดลองใช้โปรแกรมจากการใช้แบบวัดแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างในกลุ่มเป้าหมายที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample) โดยใช้สถิติทดสอบที (Dependent Sample t-test หรือ Paired-Sample t-test) โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการและเหตุผลของโปรแกรม โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสาย อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการพัฒนาด้านจิตพิสัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน 1) ด้านการรับรู้ 2) ด้านการตอบสนอง 3) ด้านการเห็นคุณค่า 4) ด้านการจัดระบบ 5) ด้านการสร้างลักษณะนิสัย โปรแกรม ที่พัฒนาขึ้นโดยนำหลักของทฤษฎีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation Theory) มาใช้ในการเสริมสร้าง พฤติกรรมการศึกษาต่อสายอาชีพ

ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เพื่อให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมเสริมสร้างแรงจูงใจ มีแรงจูงใจ และใช้โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ศึกษาและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจในการศึกษาต่อตามความรู้ความสามารถและความถนัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับเปลี่ยน และปรับปรุงพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพและเพื่อให้นักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้ารับการเสริมสร้างแรงจูงใจสามารถปฏิบัติ ประเมินตนเอง วางแผน และวิเคราะห์ ความต้องการในการศึกษาต่อของตนเองได้อย่างมีเหตุผล เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัดของตนเอง

ส่วนที่ 3 เนื้อหาสาระของโปรแกรมเนื้อหาสาระที่ใช้เพื่อให้นักเรียนที่เข้ารับการเสริมสร้างแรงจูงใจ มีความตระหนักมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย 1) อบรมเชิงปฏิบัติการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการการศึกษาต่อสายอาชีพ 2) เรียนรู้จากคนที่ประสบผลสำเร็จ 3) เลือกรับกิจกรรมลงมือปฏิบัติ 4) สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ส่วนที่ 4 กิจกรรมพัฒนา กิจกรรมการพัฒนาการเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ สรุปแนวความคิดจากการสัมภาษณ์และถอดบทเรียนของผู้ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาการจัดการ เรียนรู้ ประกอบด้วย การอบรมสัมมนา และใช้ชุดฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Coursework and Training)

ส่วนที่ 5 โครงสร้าง และกิจกรรมของโปรแกรม โครงสร้างรายละเอียดของกิจกรรมในการดำเนินการเสริมสร้างแรงจูงใจใน การศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะประกอบด้วย

ส่วนที่ 6 การวัดและประเมินผล ประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการประเมินความคิดเห็น ของคณะผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในศึกษา ต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าองค์ประกอบของโปรแกรมฯ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้ขององค์ประกอบโปรแกรมแต่ละด้าน มีค่ามัธยฐาน (Mdn) ระหว่าง 3.86-5.00 มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) ระหว่าง 1.00-1.50 โดยรวม มีค่ามัธยฐาน (Mdn) 4.20 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) 1.26 ผ่านเกณฑ์ $IQR \leq 1.50$ แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าองค์ประกอบของโปรแกรมฯ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาคุณภาพของโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 3 ผลเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการ	คะแนน ก่อนทดลอง		คะแนน หลังทดลอง		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	3.85	1.953	4.15	1.781	14.921 *	.000

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการทดสอบแรงจูงใจก่อนและหลังของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความพึงพอใจ
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.16	0.65	มาก
2. ด้านกระบวนการ (Process)	3.66	0.62	มาก
3. ด้านผลผลิต (Outputs)	3.50	0.74	มาก
รวมทุกด้าน	3.77	0.67	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D = 0.67) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านกระบวนการ (Process) นักเรียน มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D = 0.65) รองลงมาด้านปัจจัยนำเข้า (Input) นักเรียน มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.62) และด้านด้านผลผลิต (Outputs) นักเรียน มีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D = 0.74)

อภิปรายผล

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการและเหตุผลของโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการพัฒนาด้านจิตพิสัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน 1) ด้านการรับรู้ 2) ด้านการตอบสนอง 3) ด้านการเห็นคุณค่า 4) ด้านการจัดระบบ 5) ด้านการสร้างลักษณะนิสัย

ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของโปรแกรม เพื่อให้ให้นักเรียนที่เข้ารับการอบรมเสริมสร้างแรงจูงใจ มีแรงจูงใจและใช้โปรแกรมฯ ส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ศึกษาและสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจในการศึกษาต่อตามความรู้ความสามารถและความถนัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับเปลี่ยนและปรับปรุงพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพและเพื่อให้นักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้ารับการเสริมสร้างแรงจูงใจ สามารถปฏิบัติ ประเมินตนเอง วางแผน และวิเคราะห์ ความต้องการในการศึกษาต่อของตนเองได้อย่างมีเหตุผล เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัด ของตนเอง

ส่วนที่ 3 เนื้อหาสาระของโปรแกรม เพื่อให้นักเรียนที่เข้ารับการเสริมสร้างแรงจูงใจ มีความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ได้อย่างเหมาะสม

ส่วนที่ 4 กิจกรรมพัฒนาเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ ประกอบด้วย การอบรม สัมมนา และใช้ชุดฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Coursework and Training)

ส่วนที่ 5 โครงสร้าง และกิจกรรมของโปรแกรมในการดำเนินการเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษา ต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ส่วนที่ 6 การวัดและประเมินผล ประเมินคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาต่อในสายอาชีพมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจาก เป็นการสร้างแรงงานที่มีทักษะเฉพาะด้าน ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในช่วงวัยที่มีความสำคัญ ในการตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาต่อ จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความรู้สึกลึกซึ้ง บวกต่อสายอาชีพในระดับจิตพิสัย เพื่อให้มีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในสายอาชีพ และสามารถพัฒนา ลักษณะนิสัยที่เหมาะสมต่อการศึกษาและการทำงานในอนาคตได้โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพนี้ เพื่อให้นักเรียนพัฒนาลักษณะนิสัยที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาต่อและการทำงานในอนาคต เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมีวินัย และการทำงานร่วมกับผู้อื่น โปรแกรมเสริมสร้าง แรงจูงใจจะทำให้ นักเรียนจะมีความพร้อมในการตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาที่เหมาะสมกับตนเอง รวมถึงสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เต็มที่และก้าวเข้าสู่สังคมการทำงานในอนาคตด้วยความมั่นใจ และประสบความสำเร็จในสายอาชีพที่เลือก

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชานิกา เพชรสังข์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมกรเรียนโดยใช้ทฤษฎีแรงจูงใจไฟส์มฤทธิและทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1) โปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมกรเรียนโดยใช้ทฤษฎีแรงจูงใจ ไฟส์มฤทธิและทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีหลักการ ดังนี้ 1.1) การกำหนดเป้าหมายด้วยตนเองทำให้เกิดการยอมรับและผูกพันกับเป้าหมาย 1.2) การเชื่อใน ความพยายามและเชื่อว่าทำได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการกระทำ 1.3) การวางแผน ทำให้เกิดความพยายาม และมุ่งมั่นในการทำให้สำเร็จ และ 1.4) การประเมินตนเองทำให้บุคคลใช้ความพยายามกับกลวิธีที่เหมาะสม โดยกิจกรรม การเรียนการสอนในโปรแกรม มีขั้นตอน ดังนี้ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ คิดและเชื่อ ในความสามารถและความพยายามของตนเอง วางแผนเพื่อดำเนินการ ทำตามแผนอย่างมุ่งมั่น และประเมินและสะท้อนคิด

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุพงศ์ ลิ้มปนวงศานนท์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทาง การบริหารจัดการต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แนวทางการบริหารจัดการต่อการเสริมสร้าง แรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควร มีการกำหนดอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ด้านแรงจูงใจ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการเรียนรู้ ด้านการสื่อสาร มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดครูและบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานแนะแนวของสถานศึกษา ด้านความถนัดและความสนใจ การกำหนดแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และด้านเงินทุนสนับสนุน มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้งานแนะแนวดำเนินการในการจัดระดมทุนจากครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็น ทุนการศึกษามอบให้แก่ นักเรียนในกิจกรรมวันสำคัญ

2. วัดผลประสงค์ข้อที่ 2 ผลการทดสอบแรงจูงใจก่อนและหลังของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจ

ผลการทดสอบแรงจูงใจก่อนและหลังของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจ ในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของสายอาชีพเพิ่มขึ้นจากการได้รับ การสนับสนุน

จากโรงเรียน นักเรียนที่เข้าร่วมอาจได้รับข้อมูลหรือประสบการณ์ที่ช่วยเพิ่มความเข้าใจและความสำคัญของการศึกษาต่อในสายอาชีพทำให้มีแรงจูงใจเพิ่มขึ้น รวมถึงการสนับสนุนจากครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ซึ่งอาจส่งผลต่อทัศนคติและแรงจูงใจของนักเรียน กิจกรรมเชิงปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับสายอาชีพทำให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับประสบการณ์จริงในสายอาชีพทำให้มีความสนใจ และแรงจูงใจเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Discover (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเข้าร่วมงาน แสวงหาอาชีพของนักเรียนสายอาชีพในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมงานมีแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมงาน นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์ปัจจัย ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของนักเรียนในสายอาชีพโดยใช้มาตรวัดแรงจูงใจทางการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจมาก อาจเป็นเพราะว่า โปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมกับอาชีพ เช่น การฝึกปฏิบัติหรือการได้สัมผัสประสบการณ์การทำงานในสถานที่จริง ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการศึกษานี้มีประโยชน์ต่ออนาคตของพวกเขาอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถเพิ่มความพึงพอใจและความมุ่งมั่นในการศึกษาได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Card et al (2010) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงสร้างเป้าหมายของการพัฒนาทักษะ ส่งผลต่อแรงจูงใจของนักเรียนสายอาชีพอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า การเรียนการสอนที่เน้นความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีและการใช้งานจริง ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความเชื่อมั่น ในความสามารถของนักเรียนในการพัฒนาทักษะ ส่งผลให้โปรแกรมการเรียนมีความน่าสนใจมากขึ้นเกิดความพึงพอใจยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไป

1.1 ครู ควรนำผลการประเมินการเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการ เรียนรู้ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละปีการศึกษา

1.2 โรงเรียนสามารถนำโปรแกรมเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในกิจกรรมแนะแนวหรือในกระบวนการให้คำปรึกษา เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสายอาชีพต่าง ๆ และสามารถตัดสินใจเลือกเส้นทางการศึกษาต่อได้อย่างมีข้อมูลที่ครบถ้วนและมีแรงจูงใจที่เหมาะสม

1.3 การนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรการแนะแนว คณะครูและที่ปรึกษาสามารถใช้ผลการวิจัยในการออกแบบหลักสูตรการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเรื่องการศึกษาต่อ เพื่อเน้นการสร้างความสนใจและความเข้าใจในสายอาชีพให้กับนักเรียน

1.4 การประยุกต์ใช้ในการพัฒนานโยบายการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปพิจารณาในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการศึกษาสายอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของนักเรียน รวมถึงการส่งเสริมให้ครูแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษามีบทบาทในการเสริมสร้างแรงจูงใจของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบติดตามการเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนแต่ละระดับ ควรทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น เช่น นักเรียนในโรงเรียนต่างจังหวัด เพื่อให้เห็นความแตกต่างของปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงในการศึกษาต่อสายอาชีพ ทั้ง 5 กิจกรรม มีกิจกรรมใด ที่สำคัญต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจมากที่สุดและน้อยที่สุดเพราะอะไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2564*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร. ชัชวาลย์ ยอดมัน. (2565). *แนวคิดและการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.
- พิชานิกา เพชรสังข์. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างพฤติกรรมการเรียนโดยใช้ทฤษฎีแรงจูงใจ ฝ่ สัมฤทธิ์และทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย สำหรับนักเรียนระดับปริญญาตรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 23(4), 424-239.
- ไพศาล วรคำ. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ภานุพงศ์ ลิมนะวงศานนท์. (2564). แนวทางการบริหารจัดการต่อการเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษา ต่อ สายอาชีพศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยา. *วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ*, 8(2).
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2566). *ความสำคัญระบบอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*. Handbook: The Cognitive Domain. David McKay, New York.
- Boone, L.E. (1992). Professional development programs: A guide to effective practices. *Journal of Continuing Education*, 23(2), 15-29.
- Card, D., Kluve, J., & Weber, A. (2010). What Works? A Meta Analysis of Recent Active Labor Market Program Evaluations. *Labour Economics*, 17(4), 604-634.
- Deci, E. L., & Ryan, R.M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- Discover, E. (2023). *Secondary vocational education and academic motivation in Sint Maarten*. In *Academic motivation and vocational education*. Springer. Retrieved from <https://link.springer.com/article/10.1007/s44217-024-00266-9>.
- Dweck, C.S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. New York: Random House.
- Klein, P. (2018). Motivation in vocational education: Exploring the links to academic achievement. *International Journal of Educational Development*, 32(1), 77-98.
- Marzano, R.J. (2007). *The art and science of teaching: A comprehensive framework for effective instruction*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).
- Parker, A., & Field, S. (2022). Addressing the skills gap: The role of vocational education in workforce development. *Journal of Labor Economics*, 29(2), 77-78.
- Rogers, T. B. (2000). *The Psychological Testing Enterprise*. New York: Brooks/Cole Pub Co.